УДК: 336.64

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Малій О.Г., к.е.н., доцент,
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інноваційні процеси це рушійна сила, яка впливає на стратегічний економічний розвиток країни. Недостатність підтримки інноваційної сфери з боку держави, незадовільна інноваційна активність переважної більшості підприємств, недостатня сформованість інноваційної інфраструктури актуалізують питання фінансового забезпечення інновацій. Питання обсягу ресурсів, що забезпечують інноваційний процес на всіх його стадіях, ефективності інститутів, які спрямовують потоки ресурсів і координують різні ланки інноваційної діяльності є вкрай важливими для вітчизняної економіки. Цим обґрунтовується важливість і актуальність дослідження питань фінансового забезпечення інноваційної діяльності.

Необхідною умовою забезпечення фінансування інноваційної діяльності є наявність розвинутої інфраструктури фінансового ринку, зокрема небанківських фінансових установ. Серед них ключову роль відіграють страхові, лізингові, факторингові, фінансові компанії, інститути спільного інвестування, недержавні пенсійні фонди, кредитні спілки. Розвиток інноваційної активності підприємств також залежить від залучення іноземних інвестицій. Безпосереднє інвестування іноземного капіталу в економіку України є актуальнішим, ніж надання кредитів, які збільшують зовнішній державний борг країни, а також витрати щодо його обслуговування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам фінансового забезпечення інноваційного розвитку приділяється постійна увага як науковців, так і спеціалістів-практиків. Значний вклад у вирішення фінансових проблем підприємств внесли відомі вітчизняні вчені В. Аранчій [1], І. Власова [14], О. Гудзь [2], М. Дем'яненко [3], М. Диба [14], Г. Мазнєв [4], Т. Майорова [14], П. Саблук [11], П. Стецюк [12], О. Юркевич [14] та багато інших дослідників. Поряд з тим, питання забезпеченості інноваційно-

інвестиційної діяльності підприємств фінансовими ресурсами залишаються актуальними.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз сучасної системи фінансового забезпечення інновацій, оцінка ефективності інститутів, які постачають ресурси і координують різні ланки інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження літературних джерел свідчать, що у роботах наводяться різні визначення інновацій, пропонуються критерії класифікації інновацій, розглядається структура інноваційного процесу, інноваційного потенціалу, розглядаються нові форми інноваційної діяльності (інкубатори, технопарки), висвітлюються інноваційний досвід розвинутих країн і можливості його застосування, тощо. Актуальними стають питання, пов'язані з розробкою та запровадженням механізмів регулювання інноваційної діяльності та розвитку інноваційних процесів. Одне з центральних місць серед них належить фінансовим важелям підтримки інноваційної сфери.

Науковці [14] визначають інновації як процес вкладання фінансових ресурсів у розробку, впровадження, поширення і використання результатів інноваційного процесу з метою підвищення ефективності суспільного виробництва та вирішення соціальних проблем.

Аналіз показує, що упродовж 2014-2016 років частка підприємств, які займались інноваційною діяльністю, становила 18,4 %, у тому числі які здійснювали технологічні інновації – 11,8 % [8].

Відомо, що існує прямий зв'язок між розміром підприємства і його рівнем інноваційності, оскільки для впровадження інновацій необхідно мати певну кількість персоналу, задіяного у виконанні наукових досліджень і розробок, що призводять до впровадження інновацій. Відповідно найвища частка як технологічно активних, так і нетехнологічно активних підприємств була серед великих підприємств (відповідно 31,4 % і 28,1 %). Щодо видів економічної діяльності, то протягом 2014-2016 років найвища частка інноваційних підприємств була на підприємствах інформації та телекомунікації (22,1 %), переробної промисловості (21,9 %) і фінансової та страхової діяльності (21,7 %). При цьому вища за середню по країні частка підприємств із технологічними інноваціями була серед підприємств переробної промисловості (15,6 %) та з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (12,6 %); з нетехнологічними

інноваціями – серед підприємств фінансової та страхової діяльності (18,0 %) й інформації та телекомунікації (17,3 %). За даними обстеження 2014-2016 років найвищий рівень інноваційної активності спостерігався на підприємствах Рівненської, Харківської областей та м. Києва. Найвища частка технологічно інноваційних підприємств – у Рівненській (19,1 %), Харківській (18,7 %) та Кіровоградській (14,7 %) областях; нетехнологічно інноваційних підприємств – у м. Києві (17,8 %), Івано-Франківській та Київській областях (по 15,1 %).

Щодо напрямів інноваційної діяльності підприємств України, то понад половину підприємств з технологічними інноваціями придбали машини, обладнання та програмне забезпечення для виробництва нових або значно поліпшених продуктів та послуг. Майже третина здійснювали діяльність для запровадження нових або суттєво вдосконалених продуктів та процесів, таку як техніко-економічне обґрунтування, тестування, розробку програмного забезпечення для поточних потреб, технічне оснащення, організацію виробництва тощо. У 2016 році майже 70 % загального обсягу інноваційних витрат підприємства спрямували на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, 15,0 % – на виконання внутрішніх НДР та 9,19 % – на придбання зовнішніх НДР.

У 2016 році витрати на інновації в основному здійснювались за рахунок власних коштів підприємств (89,5 % загального обсягу фінансування), коштів іноземних інвесторів (3,1 %) та інших джерел (2,9 %) [8].

У розвинутій економіці банки є активними суб'єктами інноваційної діяльності, забезпечують не тільки її фінансування, а й зв'язок між іншими учасниками. Водночас поточна ситуація свідчить, що банківський кредит не став в Україні основним джерелом фінансування підприємницького сектора, а тим більше інновацій. На підтвердження вищезазначеного розглянемо показники офіційної банківської статистики щодо кредитної діяльності.

Так, станом на 01.04.2018 р. банківські активи становили 1295,8 млрд. грн. (на 01.01.2017 р. вони складали 1256,3 млрд. грн., на 01.01.2016 р. – 1254,4 млрд. грн.). Розмір кредитного портфеля на 01.04.2018 р. становив 1059,9 млрд. грн. (на 01.01.2017 він складав 1005,9 млрд. грн., на 01.01.2016 – 965,1 млрд. грн.) [10]. Понад 80 % усіх кредитів банки надавали в поточну діяльність позичальників. Проте інноваційна діяльність залишається поза увагою банків, про що свідчить мала частка довгострокових кредитів, спрямована в інвестиційну діяльність та у пріоритетні галузі економіки [7].

Щодо вкладення банків в інноваційні проекти як власних, так і залучених коштів, то основним критерієм, який визначає доступність таких ресурсів для потенційного позичальника, є відсоткова ставка, що склалася на ринку [5]. Вона залежить від рівня ставки рефінансування НБУ. Хоча облікова ставка останнім часом знизилась з 21,4% (станом на 01.01.2016 р.) до 17 % річних (станом на 01.04.2018 р.) [9], вона залишається надто високою, що фактично перекреслює можливості інвестування з банківських джерел.

Також одним з чинників низького рівня використання потенціалу банків в інноваційному секторі вітчизняної економіки є невеликий розмір капіталу більшості вітчизняних банків. Рівень капіталу всієї банківської системи України відповідає рівню капіталу одного середнього за розміром банку в Каліфорнії або одного великого банку в Центральній Європі [14]. Оскільки фінансовий потенціал банківської системи України є незначним, то, відповідно, й можливості для кредитування інвестиційної діяльності в інноваційному секторі економіки – невеликі. Фінансовий потенціал комерційних банків України поступається потенціалу комерційних банків Росії у 5 разів, Японії – у 200 разів, тому українські банки не мають змоги надавати довгострокові інноваційні кредити під невисокі відсотки [4].

Розвитку інноваційного кредитування має сприяти законодавча підтримка з боку держави, наприклад, через систему компенсації відсоткових ставок комерційних банків. У такому разі підприємства зможуть отримати пільгові кредити, а банки реальну відсоткову ставку. При цьому держава дану різницю відносить не на витрати бюджету, а погашає з фондів, створених для підтримки науково-технічного прогресу.

У західних країнах значно більші за обсягами інвестиції у високоризикові проекти здійснюють у формі венчурного фінансування. Це довгострокові (5-7 років) високоризикові інвестиції приватного капіталу в акціонерний капітал новостворених малих високотехнологічних перспективних підприємств (або венчурних підприємств, що добре зарекомендували себе). Такі інвестиції надають для розвитку і розширення підприємств, орієнтованих на розробку і виробництво наукоємких продуктів, з метою отримання прибутку від приросту вартості вкладених засобів. Проте венчурний капітал - важко доступне джерело фінансування. Головними недоліками використання венчурного капіталу є високий ризик, відсутність гарантованого успіху, можливість втрати контролю над бізнесом і передача його венчурному інвестору.

В Україні венчурні фонди створені за рахунок іноземного капіталу і фінансують здебільшого традиційні процеси або невеликі продуктові інновації. Це засвідчує відсутність стимулів вкладати кошти в інноваційні проекти за високого рівня ризику. Функцію венчурних капіталістів виконують компанії з управління активами, які на відміну від інших країн створюють середні інвестори. Форми венчурного фінансування достатньо різноманітні, але специфіка українського акціонерного капіталу диктує переважання інвестиційного кредиту – від вкладень у спеціально випущені під проект облігації до прямого інвестиційного кредитування через венчурні фонди [14].

Отже, обмеженість потенційних можливостей національних фінансових джерел забезпечення інноваційного процесу зумовлює актуальність пошуку і необхідність залучення іноземних джерел фінансування [6]. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, внесених в Україну, станом на 01.07.2017 р. становив 38951,5 млн. дол. США, при цьому, з країн Європейського Союзу отримано 27387,3 млн. дол. США. До п'ятірки основних країн-інвесторів, які формують майже 78,5 % загального обсягу прямих інвестицій станом на 01.07.2017 р., входять Кіпр (36,2 % загального обсягу інвестування або 9925,4 млн. дол. США), Нідерланди (23,1 % або 6326,1 млн. дол. США), Німеччина (6,4 % або 1741,0 млн. дол. США), Велика Британія (7,9 % або 2155,8 млн. дол. США), Австрія (4,8 % або 1307,3 млн. дол. США) [8].

За умов внутрішнього дефіциту ресурсів обсяги прямих інвестицій з України в економіку країн світу на 01.07.2017 р. склали достатньо суттєву суму – 6373,9 млн. дол. США, зокрема у країни ЄС було спрямовано 6128,0 млн. дол. США, переважна їх частка спрямована до Кіпру 5931,7 млн. дол. США (96,8 %) [8]. Зазначене підтверджує активізацію процесу вилучення фінансового капіталу з України в офшорні зони, звідки він уже повертається лише частково у вигляді незначних за розмірами зворотних фінансових потоків. Відтак, вітчизняні інвестори до розвитку інноваційної діяльності інтересу майже не виявляють, шукаючи прибутковіші сфери вкладання свого капіталу за кордоном.

Висновки. Економічне зростання перебуває у прямій залежності від спроможності економічної системи створювати та використовувати інновації. Короткострокова економічна зацікавленість у швидкому отриманні доходу витісняє актуальні завдання науково-технічного розвитку. Незадовільний стан інноваційної активності переважної більшості підприємств України

пояснюється не тільки обмеженістю фінансових ресурсів, спрямованих до інноваційної сфери, а і відсутністю у країні дієвої, економічної політики, що стимулює нововведення.

Проведений аналіз дає змогу констатувати фінансову недостатність наявних і дефіцит потенційних джерел фінансових ресурсів для забезпечення здійснення інноваційної діяльності і реалізації інноваційних проектів в Україні

Аналіз ефективності банківського кредитування, як джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні, дає змогу дійти висновку, що, незважаючи на значні обсяги кредитних ресурсів, банки недостатньо беруть участь у фінансовому забезпеченні інноваційної діяльності і реалізації інноваційних проектів.

Обмеженість потенційних можливостей національних фінансових джерел забезпечення інноваційного процесу зумовлює актуальність пошуку і необхідність залучення іноземних джерел фінансування.

В перспективі основним джерелом фінансування інноваціної діяльності мають стати приватні фінансові ресурси вітчизняних інвесторів і комерційних банків за законодавчої підтримки інноваційної сфери з боку держави.

Література.

1. Аранчій В.І. Кредит у системі фінансового забезпечення інвестиційного розвитку аграрних підприємств / В.І. Аранчій, О.П. Зоря, І.І. Петренко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – № 4. – С. 120-124.

2. Гудзь О.Є. Модернізація банківської кредитної політики при обслуговуванні агроформувань / О.Є. Гудзь // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – 2012. – Вип. 126. – С. 10-18.

3. Дем'яненко М.Я. Кредитний фактор сталого розвитку аграрного сектору України / М.Я. Дем'яненко // Економіка АПК. – 2014. – № 11. – С. 5.

4. Мазнєв Г.Є. Управління інноваційним розвитком аграрних підприємств / Г.Є. Мазнєв // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2017. – № 2. – С. 32-41.

5. Малій О.Г. Кредит як джерело фінансування агробізнесу / О.Г. Малій // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – 2016. – Вип. 172. – С. 132-141.

6. Малій О.Г. Лізингове кредитування: стан та перспективи для аграрної сфери / О.Г. Малій // Облік і фінанси АПК. – 2006. – № 7. – С. 94-103.

7. Матеріали офіційного сайту Асоціації незалежних банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nabu.ua/ru.html

8. Матеріали офіційного сайту Державної служби статистики України. Наукова та інноваційна діяльність України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua

9. Матеріали офіційного сайту Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua.

10. Матеріали офіційного сайту Національного рейтингового агентства «Рюрік» Аналітичний огляд банківської системи України за 9 місяців 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rurik.com.ua.

11. Саблук П.Т. Концептуальні засади розробки і реалізації інвестиційних прграм в аграрно-промисловому виробництві / П.Т. Саблук, М.Ю. Коденська. – К. : ННЦ ІАЕ, 2012. – 46 с.

12. Стецюк П.А. Стратегія і тактика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: [Монографія] / П.А. Стецюк. – К. : ННЦ ІАЕ, 2009. – 370 с.

13. Сьомченков О.А. Фондовий ринок у фінансовому забезпеченні агропромислового виробництва / О.А. Сьомченков // Автореф. дис. на здобуття наукового ступеню доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. – Київ, 2017. – 39 с.

14. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України [Електронне видання]: монографія / [М.І. Диба, О.М. Юркевич, Т.В. Майорова, І.В. Власова та ін.]; за ред. д.е.н., проф. М.І. Диби і к.е.н., доц. О.М. Юркевич. – К. : КНЕУ, 2013. – 425 с.

15. Cottfried Lischka 2004.Farm Management Challenges in Ukrainian Agriculture/In Stephan von Cramon-Taubadel, Serhiy Demyanenko, Arnim Kbhn «Ukrainian Agriculture: Crisis and Recovery». –2004 Shaker Verlag, Aachen. – P. 125-136.

References.

1. Aranchii V.I., Zoria O.P., & Petrenko I.I. (2011). Kredyt u systemi finansovoho zabezpechennia investytsiinoho rozvytku ahrarnykh pidpryiemstv [Credit in the system of financial provision of investment development of agrarian enterprises]. *Visnyk Poltavs′ koyi derzhavnoyi ahrarnoyi akademiyi – The Bulletin of the Poltava State Agrarian Academy,* No 4, pp. 120-124 [in Ukrainian].

2. Hudz O.Ye. (2012). Modernizatsiia bankivskoi kredytnoi polityky pry obsluhovuvanni ahroformuvan [Modernization of bank credit policy while servicing agroformations]. *Visnyk Kharkivs′ koho natsional′ noho tekhnichnoho universytetu sil′ s′ koho hospodarstva imeni Petra Vasylenka: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko: Economics,* Issue 126, pp. 10-18 [in Ukrainian].

3. Dem'ianenko M.Ya. (2014). Kredytnyi faktor staloho rozvytku ahrarnoho sektoru Ukrainy [Credit factor of sustainable development of the agrarian sector of Ukraine]. *Ekonomika APK – Economy of agroindustrial complex,* No 11, pp. 5 [in Ukrainian].

4. Maznev G.E. (2017). Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom ahrarnykh pidpryiemstv [Management of innovative development of agrarian enterprises]. *Aktualni problemy innovatsiinoli ekonomiky – Actual problems of the innovative economy,* No 2, pp. 32-41[in Ukrainian].

5. Maliy O.G. (2016). Kredyt yak dzherelo finansuvannia ahrobiznesu [Credit as a source of financing for agribusiness]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu silskoho hospodarstva imeni Petra Vasylenka: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko: Economics,* Issue 172, pp. 132-141 [in Ukrainian].

6. Maliy O.G. (2006). Lizynhove kredytuvannia: stan ta perspektyvy dlia ahrarnoi sfery [Leasing lending: the state and prospects for the agrarian sector]. *Oblik i finansy APK – Accounting and finance of agroindustrial complex,* No 7, pp.94-103 [in Ukrainian].

7. Materialy ofitsiinoho saitu Asotsiatsii nezalezhnykh bankiv Ukrainy [Materials of the official site of the Association of Independent Banks of Ukraine]. *nabu.ua.* Retrieved from: http://nabu.ua/ru.html [in Ukrainian].

8. Materialy ofitsiinoho saitu Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Materials of the official site of the State statistics service of Ukraine]. *www.ukrstat.gov.ua.* Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua [in Ukrainian].

9. Materialy ofitsiinoho saitu Natsionalnoho banku Ukrainy [Materials of the official website of the National Bank of Ukraine]. *www.bank.gov.ua.* Retrieved from: http://www.bank.gov.ua [in Ukrainian].

10. Materialy ofitsiinoho saitu Natsionalnoho reitynhovoho ahentstva «Riurik» Analitychnyi ohliad bankivskoi systemy Ukrainy za 9 misiatsiv 2017 r [Materials of the official website of the National rating agency «Rurik» Analytical review of the banking system of Ukraine for the 9 months of 2017]. *www.rurik.com.ua.* Retrieved from: http://www.rurik.com.ua [in Ukrainian].

11. Sabluk P.T., & Kodenska M.Yu. (2012). *Kontseptualni zasady rozrobky i realizatsii investytsiinykh prhram v ahrarno-promyslovomu vyrobnytstvi [Conceptual bases of development and realization of investment projects in agrarian-industrial production]*. Kyiv : NNTs IAE, p. 46 [in Ukrainian].

12. Stetsiuk P.A. (2009). *Stratehiia i taktyka upravlinnia finansovymy resursamy silskohospodarskykh pidpryiemstv [Strategy and tactics of management of financial resources of agricultural enterprises]*. Kyiv: NNTs IAE, p. 370 [in Ukrainian].

13. Somchenkov O.A. (2017). Fondovyi rynok u finansovomu zabezpechenni ahropromyslovoho vyrobnytstva [Stock market in the financial support of agro-industrial production]. *Dissertation of doctor of economic Sciences.* Kyiv, p. 39 [in Ukrainian].

14.Diba M.I., Yurkevich O.M., Mayorova T.B., & Vlasova I.B. (2013). *Finansove zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku Ukrainy [Financial support of innovation development in Ukraine]*. Kyiv: KNEU, p. 425 [in Ukrainian].

15. Cottfried Lischka 2004. (2004). Farm Management Challenges in Ukrainian Agriculture. In Stephan von Cramon-Taubadel, Serhiy Demyanenko, Arnim Kbhn «Ukrainian Agriculture: Crisis and Recovery». Shaker Verlag, Aachen, P.125-136 [in English].

Анотація.

Малій О.Г. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в Україні.

Стаття присвячена аналізу сучасної системи фінансового забезпечення інновацій, оцінці ефективності інститутів, які постачають ресурси і координують різні ланки інноваційної діяльності. Досліджено вплив інновацій на економічне зростання країни. З'ясовано особливості фінансування інвестиційної діяльності, оцінено сучасний стан фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні.

Проведений аналіз дає змогу констатувати фінансову недостатність наявних і дефіцит потенційних джерел фінансових ресурсів для забезпечення здійснення інноваційної діяльності і реалізації інноваційних проектів в Україні.

Аналіз ефективності банківського кредитування, як джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні, дає змогу дійти висновку, що банки лише фрагментарно беруть участь у фінансовому забезпеченні інноваційної діяльності.

Обмеженість потенційних можливостей національних фінансових джерел забезпечення інноваційного процесу зумовлює актуальність пошуку іноземних джерел фінансування. В перспективі основним джерелом фінансування інноваціної діяльності мають стати приватні фінансові ресурси вітчизняних інвесторів і комерційних банків при підтримці інноваційної сфери з боку держави.

Ключові слова: *фінансове забезпечення, інновації, інвестиції, інноваційна діяльність, банківське кредитування, банківська система, державна підтримка.*

Аннотация.

Малий Е.Г. Финансовое обеспечение инновационной деятельности в Украине.

Статья посвящена анализу современной системы финансового обеспечения инноваций, оценке эффективности институтов, которые поставляют ресурсы и координируют различные звенья инновационной деятельности. Исследовано влияние инноваций на экономический рост страны. Выяснены особенности финансирования инвестиционной деятельности, оценено современное состояние финансового обеспечения инновационной деятельности в Украине.

Проведенный анализ позволяет констатировать финансовую недостаточность имеющихся и дефицит потенциальных источников финансовых ресурсов для обеспечения осуществления инновационной деятельности и реализации инновационных проектов в Украине.

Анализ эффективности банковского кредитования, как источника финансирования инновационной деятельности в Украине, позволяет сделать вывод, что банки лишь фрагментарно участвуют в финансовом обеспечении инновационной деятельности.

Ограниченность потенциальных возможностей национальных финансовых источников обеспечения инновационного процесса предопределяет актуальность поиска иностранных источников финансирования. В перспективе основным источником финансирования инновационной деятельности должны стать частные финансовые ресурсы отечественных инвесторов и коммерческих банков при поддержке инновационной сферы со стороны государства.

Ключевые слова: *финансовое обеспечение, инновации, инвестиции, инновационная деятельность, банковское кредитование, банковская система, государственная поддержка.*

Abstract.

Maliy O.G. Financial support of innovation activity in Ukraine.

The article is devoted to the analysis of the modern system of financial provision of innovations, the evaluation of the efficiency of institutions supplying resources and coordinating various aspects of innovation activity. The influence of innovations on the economic growth of the country is investigated. The peculiarities of financing of investment activity are determined, the current state of financial support of innovative activity in Ukraine is estimated.

The analysis makes it possible to ascertain the financial insufficiency of available and deficit of potential sources of financial resources to ensure the implementation of innovative activities and implementation of innovative projects in Ukraine.

An analysis of the efficiency of bank lending, as a source of financing for innovation in Ukraine, allows us to conclude that banks are only fragmentarily involved in the financial provision of innovation activities.

The limited potential of the national financial sources for ensuring the innovation process determines the relevance of the search for foreign sources of financing. In the long run, the main source of financing innovative activity should be the private financial resources of domestic investors and commercial banks with the support of the innovation sector by the state.

Key words: *financial support, innovations, investments, innovative activity, bank lending, banking system, state support.*

УДК 338.242:005.591.45

УПРАВЛЕНИЕ ВНУТРИКОРПОРАТИВНЫМИ ОТНОШЕНИЯМИ В ПРОДУКТОВЫХ КОМПАНИЯХ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ

Ленская Т.И., к.э.н.,
зав. сектором кооперации и интеграции,
РНУП «Институт системных исследований
в АПК НАН Беларуси»
Назарова М.С., к.э.н., доцент, Белорусский
государственный аграрный технический университет

Постановка проблемы в общем виде. В современном отечественном АПК отмечается интенсивный процесс создания и развития вертикально-интегрированных корпоративных структур, представляющих собой достаточно эффективную форму